

Квасницька Р. С.

Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва

Навчальний посібник

2-ге видання, стереотипне

«Магнолія 2006»

УДК 338.22(075.8)
К 32

*Відтворення цієї книги або будь-якої її частини
заборонено без письмової згоди видавництва.
Будь-які спроби порушення авторських прав
переслідуватимуться у судовому порядку.*

Гриф надано Міністерством освіти і науки України

Рецензенти:

О. М. Денисюк – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансового контролю та аналізу Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ;

О. О. Орлов – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки підприємства і підприємництва Хмельницького національного університету;

І. В. Свиноус – доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри бухгалтерського обліку і аудиту Білоцерківського національного аграрного університету.

Квасницька Р. С.

Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: Навчальний посібник. – 2-ге видання, стереотипне – Львів: «Магнолія 2006». – 632 с.

ISBN 978-617-574-076-7

«Магнолія 2006»

Навчальний посібник підготовлено відповідно до Галузевого стандарту вищої освіти та програми навчальної нормативної дисципліни «Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва» для студентів напряму підготовки «Фінанси і кредит» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр».

У навчальному посібнику викладено теоретичний та практичний матеріал для самостійного формування базових знань з основ фінансової діяльності суб'єктів підприємництва; порядку формування власного капіталу підприємницьких структур; класифікації внутрішніх джерел фінансування підприємництва; змісту, призначення та основних завдань дивідендної політики; порядку фінансування суб'єктів підприємництва за рахунок позичкового капіталу; фінансових аспектів реорганізації підприємств; порядку фінансування інвестиційної діяльності; завдань та принципів оцінки вартості капіталу; фінансової діяльності суб'єктів підприємництва у сфері зовнішньоекономічних відносин; фінансового контролінгу та бюджетування діяльності суб'єктів підприємництва.

Навчальний посібник призначено для студентів всіх економічних напрямів підготовки, а також для аспірантів, викладачів, практичних працівників сфери фінансів.

УДК 338.22(075.8)

ISBN 978-617-574-076-7

© Квасницька Р. С.

© Видавництво "Магнолія 2006"

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	8
-----------------------	----------

ТЕМА 1. ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	10
---	-----------

1.1. Наукові погляди на сутність підприємництва і на роль підприємця в контексті історичної еволюції.....	10
1.2. Зміст фінансової діяльності суб'єктів підприємництва	19
1.2.1. Фінансова діяльності як різновид видів діяльності суб'єктів підприємництва	19
1.2.2. Організація фінансової роботи суб'єктів підприємництва	23
1.3. Капітал як основний елемент фінансового забезпечення функціонування суб'єктів підприємництва	31
1.3.1. Економічна природа категорії «капітал» та його характеристики	31
1.3.2. Види вартості та ціна капіталу	41
1.3.3. Поняття та теорії формування структури капіталу суб'єктів підприємництва	46
<i>Питання для самоперевірки.....</i>	<i>51</i>
<i>Практичні завдання.....</i>	<i>52</i>
<i>Тести.....</i>	<i>54</i>
<i>Теми рефератів.....</i>	<i>56</i>
<i>Література</i>	<i>57</i>

ТЕМА 2. ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА РІЗНИХ ФОРМ ОРГАНІЗАЦІЇ БІЗНЕСУ	59
--	-----------

2.1. Організаційно-правові основи підприємницької діяльності	60
2.1.1. Сутність, цілі, принципи, функції та роль підприємницької діяльності	60
2.1.2. Форми, типи, види та моделі підприємницької діяльності	64
2.1.3. Суб'єкти підприємництва: функції, права, обов'язки та відповідальність	83
2.2. Правове забезпечення підприємництва	86
2.3. Форми організації бізнесу.....	90
2.4. Фінансування діяльності суб'єктів підприємництва різних форм організації бізнесу	94
2.4.1. Фінансування діяльності державних та комунальних підприємств – суб'єктів підприємництва.....	94
2.4.2. Особливості фінансування діяльності господарських товариств	99
2.4.3. Фінансування діяльність підприємств з іноземними інвестиціями....	101
<i>Питання для самоперевірки.....</i>	<i>105</i>
<i>Практичні завдання.....</i>	<i>106</i>
<i>Тести.....</i>	<i>107</i>

Теми рефератів.....	110
Література	110

ТЕМА 3. ФОРМУВАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ..... 112

3.1 Формування власного капіталу підприємств	113
3.1.1. Сутність, значення, функції та класифікаційне ранжирування власного капіталу як основи фінансування діяльності суб'єктів підприємництва	113
3.1.2. Поняття, функції та особливості формування статутного капіталу суб'єктів підприємництва різних форм власності та організаційно-правових форм господарювання	120
3.1.3. Причини та порядок зміни розміру статутного капіталу господарських товариств.....	137
3.1.4. Поняття та порядок переоцінки активів підприємства, її вплив на власний капітал	139
3.1.5. Звіт про власний капітал: значення , структура та зміст його статей	140
3.2. Формування власного капіталу фінансових установ – суб'єктів підприємництва	142
3.2.1. Власний капітал комерційних банків: поняття, склад та особливості формування	142
3.2.2. Особливості формування власних коштів страховиків.....	148
3.2.3. Формування власного капіталу кредитних спілок	150
Питання для самоперевірки.....	156
Практичні завдання.....	157
Тести.....	160
Теми рефератів.....	163
Література	163

ТЕМА 4. ВНУТРІШНІ ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА..... 165

4.1. Джерела фінансування підприємницької діяльності.....	165
4.2. Поняття, роль та форми самофінансування діяльності суб'єктів підприємництва	175
Питання для самоперевірки.....	177
Практичні завдання.....	178
Тести.....	179
Теми рефератів.....	181
Література	181

ТЕМА 5. ДИВІДЕНДНА ПОЛІТИКА СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА..... 183

5.1. Політика виплати дивідендів та принципи її формування	183
5.2. Фактори, які впливають на дивідендну політику	183
5.3. Теорії, що представляють політику розподілу дивідендів.....	193

5.4. Стратегії та методи дивідендної політики.....	198
5.5. Основні показники, що характеризують ефективність дивідендної політики.....	201
Питання для самоперевірки.....	203
Практичні завдання.....	204
Тести.....	205
Теми рефератів.....	208
Література.....	208

ТЕМА 6. ФІНАНСУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА ЗА РАХУНОК ЗАПОЗИЧЕНИХ РЕСУРСІВ 210

6.1. Сутність та різновиди запозичених ресурсів суб'єктів підприємництва	210
6.2. Підходи до залучення банківських (фінансових) кредитів при фінансуванні підприємницької діяльності.....	220
6.3. Практична робота із залучення банківських кредитів	244
6.4. Запозичення та залучення ресурсів в діяльності комерційних банків та страхових компаній	248
6.5. Облігаційні запозичення як кредитний інструмент діяльності суб'єктів підприємництва	261
6.6. Залучення комерційного (товарного) кредиту та управління ним.....	271
6.7. Фінансовий лізинг як інструмент довгострокового фінансування.....	275
6.8. Внутрішня кредиторська заборгованість.....	286
6.9. Оцінка вартості окремих видів запозичених ресурсів	290
Питання для самоперевірки.....	291
Практичні завдання.....	293
Тести.....	296
Теми рефератів.....	301
Література.....	301

ТЕМА 7. ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ РЕОРГАНІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ 303

7.1. Реструктуризація підприємства, її зміст і порядок проведення.....	303
7.2. Етапи реструктуризації підприємства	313
7.3. Механізм реорганізації юридичної особи	319
7.4. Сутність, цілі та джерела санації фінансово кризових підприємств	325
Питання для самоперевірки.....	335
Практичні завдання.....	336
Тести.....	338
Теми рефератів.....	342
Література.....	343

ТЕМА 8. ФІНАНСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА..... 345

8.1. Сутність і класифікація інвестицій	345
---	-----

8.2. Реальні інвестиції суб'єктів підприємництва	353
8.2.1. Організація та фінансування реальних інвестиційних проектів.....	353
8.2.2. Методи оцінки ефективності реальних інвестицій	367
8.3. Фінансові інвестиції суб'єктів підприємництва	372
8.3.1. Види та особливості управління фінансовими інвестиціями підприємства	372
8.3.2. Оцінка доцільності вкладень в боргові цінні папери та в корпоративні права	376
8.3.3. Відображення фінансових інвестицій у фінансовій звітності підприємства.....	380
<i>Питання для самоперевірки.....</i>	<i>384</i>
<i>Практичні завдання.....</i>	<i>385</i>
<i>Тести.....</i>	<i>386</i>
<i>Теми рефератів.....</i>	<i>390</i>
<i>Література</i>	<i>390</i>
ТЕМА 9. ОЦІНЮВАННЯ ВАРТОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	392
9.1. Економічна сутність оцінки вартості підприємства та порядок її здійснення.....	392
9.1.1. Суть, цілі, об'єкти та суб'єкти оцінки бізнесу та підприємства	392
9.1.2. Принципи оцінки підприємства	398
9.1.3. Види вартості майна та майнових прав та фактори, що на неї впливають.....	401
9.2. Дохідний підхід до оцінки вартості підприємства	406
9.3. Витратний підхід до оцінки вартості підприємства	412
9.4. Ринковий (порівняльний) підхід до оцінки вартості підприємства	418
<i>Питання для самоперевірки.....</i>	<i>424</i>
<i>Практичні завдання.....</i>	<i>425</i>
<i>Тести.....</i>	<i>426</i>
<i>Теми рефератів.....</i>	<i>428</i>
<i>Література</i>	<i>428</i>
ТЕМА 10. ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА У СФЕРІ ЗОВНІШНЬО-ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН	430
10.1. Економічна сутність зовнішньоекономічної діяльності та організаційно-правові питання її здійснення	431
10.2. Організація ділових контактів з іноземними партнерами	441
10.3. Договори (контракти) у зовнішньоекономічній діяльності підприємства	449
10.4. Митно-тарифне і нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	457
10.5. Валютно-фінансовий механізм забезпечення зовнішньоекономічної діяльності	463
10.6. Правила та форми розрахунків при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності	475

10.7. Визначення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких структур.....	486
<i>Питання для самоперевірки.....</i>	<i>490</i>
<i>Практичні завдання.....</i>	<i>492</i>
<i>Тести.....</i>	<i>492</i>
<i>Теми рефератів.....</i>	<i>499</i>
<i>Література.....</i>	<i>499</i>
ТЕМА 11. ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛІНГ	501
11.1. Сутність, задачі, функції та види контролінгу	501
11.2. Організаційні аспекти служби контролінгу на підприємствах.....	510
11.3. Інформаційні потоки в системі контролінгу	513
11.4. Поняття, функції, основні завдання та принципи фінансового контролінгу.....	516
11.5. Методи фінансового контролінгу	520
<i>Питання для самоперевірки.....</i>	<i>532</i>
<i>Практичні завдання.....</i>	<i>533</i>
<i>Тести.....</i>	<i>535</i>
<i>Теми рефератів.....</i>	<i>538</i>
<i>Література.....</i>	<i>538</i>
ТЕМА 12. БЮДЖЕТУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	539
12.1. Теоретичні й організаційні основи бюджетування.....	539
12.2. Бюджетне організування та фінансова структура суб'єктів підприємництва	548
12.3. Методичні основи бюджетного планування	552
12.4.Поняття, структура та розробка системи бюджетів суб'єктів підприємництва	556
12.5. Бюджетне мотивування	561
12.6. Бюджетне контролювання та регулювання	566
<i>Питання для самоперевірки.....</i>	<i>571</i>
<i>Практичні завдання.....</i>	<i>572</i>
<i>Тести.....</i>	<i>574</i>
<i>Теми рефератів.....</i>	<i>577</i>
<i>Література.....</i>	<i>577</i>
ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК	578
КЛЮЧІ ДО ТЕСТІВ.....	601
ДОДАТКИ.....	602

Квасницька Р. С.

Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва

Навчальний посібник

2-ге видання, стереотипне

Керівник видавничого проекту В. М. Піча

Формат 70x100/16. Папір друк. №2. Гарнітура Nimes New Roman
Умовн. друк. арк. 39,5.

ПП “Магнолія 2006”

м. Львів-53, 79053, Україна, тел. +380503701957

e-mail: magnol06@ukr.net

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої
продукції: серія ДК № 2534 від 21.06.2006 року,
видане Державним комітетом інформаційної політики,
телебачення та радіомовлення України

Надруковано у друкарні видавництва “Магнолія 2006”